

AOM Prištinska deklaracija

25. maj 2023, Priština – Kosovo

Mi, ombudsman i institucije medijatora, okupili smo se povodom 12. sastanka Udruženja ombudsmana Mediterana (AOM), 24-25. maja 2023. godine, u Prištini, Kosovo;

Potvrđujući da su ljudska prava univerzalna, nedeljiva i međuzavisna i da institucije ombudsmana, medijatori i NILJP-ovi imaju centralnu ulogu u sistemu ljudskih prava;

Posvećeni promovisanju prekogranične, regionalne i međunarodne saradnje u cilju efikasne zaštite ljudskih prava i osnovnih sloboda i odlučni u redefinisaniu Mediterana od mora koje nas deli do mora koje nas ujedinjuje, kao što je navedeno u AOM Nafplionskoj deklaraciji od 5. oktobra 2021;

Napominjući da institucije ombudsmana čine sastavni deo demokratskog upravljanja i imaju ključnu ulogu za vladavinu prava, zaštitu i promociju ljudskih prava, ali i u nadgledanju efikasnog ispunjavanja međunarodnih obaveza iz oblasti ljudskih prava;

Prepoznajući da su integritet i nezavisnost ključni principi koji treba da upravljaju radom institucija ombudsmana, medijatora i nacionalnih institucija za ljudska prava, a takođe su i temelji na kojima se moraju nadovezivati;

Podsećajući na [Rezoluciju](#) Ujedinjenih nacija o ulozi ombudsmana i medijatorskih institucija u promovisanju i zaštiti ljudskih prava, dobrog upravljanja i vladavine prava, koju je usvojila Generalna skupština UN-a 16. decembra 2020. godine i uvažavajući principe koji se odnose na status nacionalne institucije za unapređenje i zaštitu ljudskih prava ([Pariski principi](#)) i principe zaštite i promocije institucije ombudsmana ([Venecijanski principi](#));

Izražavajući ozbiljnu zabrinutost zbog izazovnih uslova rada, pretnji i napada koje institucije ombudsmana i medijatori i njihovo osoblje ponekad doživljavaju, a koji predstavljaju stvarnu pretnju nezavisnosti i delotvornosti NILJP-ova;

Prepoznajući da nezavisnost institucija za ljudska prava ne može biti zagarantovana bez adekvatnog finansiranja i infrastrukture, i da budžetski rezovi mogu uticati i potkopati njihovu nezavisnost i efikasnost;

Posvetivši 12. sastanak našeg Udruženja raspravi o tri pitanja, tj.:

- Nezavisnost kao osnovni element efikasne Institucije ombudsmana,
- Ugrožene institucije ombudsmana – izazovi i prilike
- Očuvanje nezavisnosti institucija ombudsmana – put napred;

Ovim izjavljujemo sledeće:

1. AOM ohrabruje svoje članove da nastave sa naporima u očuvanju ljudskih prava i osnovnih sloboda u svojim zemljama i vrše pritisak na državne aktere da se pridržavaju međunarodnih standarda koji se odnose na nezavisne institucije za ljudska prava, posebno u pogledu odgovora na pretnje i nezavisnosti u obavljanju mandata .
2. AOM traži od svih zemalja u regionu Mediterana i susednih područja, u okviru svojih mandata i odgovornosti da:
 - a) obezbede čvrst pravni osnov za institucije ombudsmana, po mogućnosti na ustavnom nivou, koji garantuje njihovu nezavisnost i obezbeđuje im sredstva neophodna za efikasno obavljanje funkcija, kako na nacionalnom tako i na međunarodnom nivou;
 - b) osiguraju da institucije ombudsmana uživaju organizacionu, administrativnu i

- finansijsku nezavisnost u sprovođenju mandata;
- c) se uzdrže od bilo kakvih radnji koje imaju za cilj ili rezultiraju u podrivanju integriteta i nezavisnosti institucije ombudsmana i od bilo kakvih pretnji takvim institucijama i njihovim zaposlenima;
 - d) obezbede adekvatne prostorije, dovoljne finansijske i ljudske resurse za obavljanje svojih mandata;
 - e) obezbede da proces imenovanja ombudsmana, njegovih zamenika i osoblja bude objektivan, zasnovan na zaslugama i bez bilo kakvog političkog mešanja;
 - f) osiguraju uživanje funkcionalnog imuniteta od krivičnog gonjenja, građanske tužbe i otpuštanja zbog usmenih ili pismenih izjava za aktivnosti ili odluke koje su u nadležnosti ombudsmana i njegovog osoblja, a koje treba da se nastave i nakon završetka mandata.
 - g) se pozivaju na međunarodne standarde ljudskih prava, kao što su Pariski principi i Venecijanski principi, kada se preduzimaju zakonodavne reforme koje se tiču institucija ombudsmana.
3. AOM skreće pažnju međunarodnih i regionalnih organizacija za ljudska prava, kao što su OHCHR/GANHRI, Savet Evrope, IOI i druge regionalne mreže da podignu svoj glas u podršci jačanju institucija ombudsmana, NILJP-a i medijatora u skladu sa Pariskim principima i zalažu se za povoljno okruženje u kojem mogu maksimizirati svoj uticaj i otpornost u obavljanju svojih mandata.